

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évaegyre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajczár.
Előfizetési cseppán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetési díjak:
Öt hasábes petitior 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 20 kr.
Nyilvántartó garmond sora 20 kr. — Nagyobb és többszöri hirdetések
juttatásosnak makulázottak.

A lap szellemi részére a a nyitásra vonatkozó minden
közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Kiadásnál pénzsek, reklamációk, és hirdetések
a kiadóhoz intézendők.

B.-Gyarmat, márczius 20.

(T.) A szegedi államjavaknak van egy igazgatója, aki máskülönböben kormánybiztos is. Ugy hívják hogy Nagy György. Hát erről a Nagy Györgyről, azt hiszem, hogy t. olvasóink mindenike hallott már valamit, különösen pedig azt, hogy jó ismerőse a kormányelnöknek, azért lett ily szép állásra kinevezve. Akik azonban Nagy Györgyöt tehetségéről ismerték, azt mondták, hogy: ki lett volna az nevezve akkor is, ha soha nem ismerte volna Tiszát, mert Szapáry arra a helyre, ahová Nagy Györgyöt kinevezte, nem igen kapott volna alkalmatibb embert. Felhozzuk pedig mindezeket azért, mert Nagy Györgyről beszélgetni kezdenek a lapok, még pedig mint egy olyan emberről, hogy aki mióta állását elfoglalta, nagy dolgokat művel, hazának, nemzetnek, államnak oly szolgálatakat tesz, hogy talán tíz vagy húsz más ember sem tett volna annyit ily rövid idő alatt, s akiről az eKönyéki lapok is a legnagyobb elismeréssel kezdenek nyilatkozni.

Tehát ez az a Nagy György. Ez az az ismerőse Tiszának, kinek kineveztetése ellen, amiért hogy a kormányelnöknek ismerőse volt, oly nagy kifogásai voltak egyenmelyeknek, hogy sokan, kik máskülönböben is kinevezettek és pedig jó hivatalokba, már

örülni kezdtek rajta, hogy a miniszterelnökkel ismeretségben nem álltak.

Ez az a Nagy György, ki a kivándorolni és visszatérni akarók számára egy új hazát, egy újabb kis Magyarországot alapít, aki azt mondja, hogy a magyarországi honpolgárnak nemcsak hogy a kivándorlásra nincs szüksége, hanem térjenek vissza még azok is, s kik eddig kivándoroltak; van föld, van helyiség, van tér, amilyenél különbet nem ad Amerika, a ezorgalom és munka és annyi verejték, mint a mennyit Amerika kíván, jobban megtermi itt a gyümölcsöket, még pedig az édes haza földjén.

Óriási térek hevertek Magyarország déli vidékén terméketlenül, mert folyton ki voltak téve az áradatnak. Pedig már a rómaiak idejében, mint kitűnő termékeny hely, még ma is „római sánczoknak“ nevezett gátak által lett megvédelmezve, de amely gátak persze régen elpusztultak már, s a Duna vize újra keresztül kasul gázolván rajtok, az ország legtermékenyebb részét tette haszonvetlené. Hiszen jól ismerik Temes megyében a helyet, s tudják, hogy mit ad az az országnak, aki ezen tért visszaadja.

Nagy György, még alig két évi működése alatt 38,000 holdat adott már vissza, onnyi tér lett már megmentve az újra ki-

épített sánczok által. És a munka foly tovább. Még vagy 80,000 hold fog megmentetni, s így 110,000 holdnyi Kanaán várja buján termő keblére azokat, kiket a sajtónak egy némely jóakaró része oda reménytelenséget tett már, hogy széles e hazában nincsen számunkra hely. Ide hamisították a költő ama gyönyörű szavait: „A nagy világon e kívül“ Ezen költői ihlet által szült szavaknak érvényesülését most érezzük legjobban, midőn elszakadt testvéreink, a csángó magyarok visszatérnek hazájukba. Egy raj már utban is van, a többi követni fogja őket.

Ama mentesített földeken három falu épült már két év alatt: Hertelenfalva, Nagy György és Ormósfalva. Tehát van itt hely a bevándorlók számára is. És olyan jó feltételek mellett, olyan jó birtokot nem nyer a kivándorló sem Amerikában sem sehol a föld kerekén, mint itt. Éppen azért fel is hivatalnak mindazok, akik másfelé akarnak venni utjokat, hogy Magyarországból távoznok nincs szükség. Majd ad nekik helyet az a Nagy György, akinek olyan nagyon szeméretetettek egykoron Tiszát, s akit olyan nagyon szeméretetettek Tiszának.

Amit eddig az ottlakó granicsárok ellenszegülése miatt nem tudott keresztül vinni senki, azt most Nagy György maguknak a

TÁRCZA.

Bucsi a költészettől

Idé jutottam utoljára is
Kihalt szívemben minden érzésem,
És amit olyan távolnak képzeltem . . .
Itt van már, itt van az idő, amelyben
El kell dalolnom végső énekem!

Búcsút mondjak én tehát a Művészetnek?
Örökre búcsút mondjak én neki?
Ki napja volt bérde, kődös életemnek,
Ki megtanított engem zengeni,
Hogyan, oh! hogy mondjak búcsút neki?

Miért hagyál el költészet világa?
Te ragyogó, bűbájos képelet,
Miért borítál fátyolt szememre?
Hogy ne láthassam többé fényedet,
Miért, oh mért hagyál el engemet?

Elkábítottál, felvívéd lelkem álmát,
Fényes lakod, tündér honába fel,
S oly otthonosnak érzém ott magam már,
Nem hittem, hogy melyet ma feleml,
Holnap leszítva lesz majd a kebel.

Tűd volt minden gondolatom, álmom,
Szeretlek most is mindenek felett.
S most váljak el tőled, és örökre váljak?
El akarom hagyni végkép engemet,
Szívem lelkem azt mondja: nem lehet!

Oh, hagyj remélnem, hogy még látjuk egymást!
Hogy ha nem is a földi téren,
Ama szép, fényes, ragyogó világban
Lelkem előtted nem lesz idegen.
Ott meglátalak újra költészetem!

Mert isten hozád, egy forró könnyecpp hull
Homályos szememből még reád,
Oltárodd számolyát, ha megnevezted,
Könyve nem mértékeli bánatát,
A kinek egykor a dalt te adád!

10. Földes Vilma.

A női hajviselet a régi korban.

Talán semmi sincs a világon, mely annyira alá volna vetve a divatnak, a változandóságnak, mint a női hajviselet. A fodrászok Párisban egyetemet követelnek már maguknak, hogy foglalkozásukat tudományos előismeretekkel és alapon folytathassák, úgy, miként a szobrászok, festészek vagy a színművészek.

És valóban van valami igazság, ha azon különböz, gyakran bizarr, gyakran pikáns igényeket és követelményeket tekintetbe vesszük, melyek mai nap a nők által fodrászaik irányában támasztatnak.

Igaz, ha állana az, hogy a szépnem minden tagja valóban szép volna, mint örök igazság ismertetnék el az, hogy a szépség már magában is bájoló és elragadó s következőleg nincs semmi szüksége a ruházat és a haj divatjára, a cziczomára s minden más szépítő s idegen szerekre. A gazdag nem kér különösen soha a szegénytől. Már pedig a szépség a legnagyobb gazdagság, minden cziczoma és drágakő szegény és olhalványul mellette.

De mert ez nem így van s nem volt így soha, a hajviselet is úgy alá volt vetve hajdan is a divatnak, a változandóságnak, mint ma.

Vessünk csak egy pillantást vissza a régi korba s látni fogjuk, hogy Israel leányai éppen annyira tisztelt divatot a hajviseletben, a mint mai nap a legelőbbkelő nagyvilági nő. -- Némelyek közülük csigákba engedte haját hullani alá nyakára és két orozájára s csupán csak egy hajfonatot használt s ez a fej közepén ékesített az alabastromszerű homlokot. Mások ismét szabadon orosztették hajukat vállaikra és nyakukra és vagy ott szedték aztán össze gombolyagba,

vagy pedig gyöngyökkel és drágakövekkel ékített koszoruba fonták. A divatnak ezen különfélése az látszik bizonyítani, hogy Israel szépeit tudták azt, hogy valamely hajdivat csak akkor emeli az arcz formájának szépségét, hogy ha az az arcz kifejezésével összhangzásban van, és csak sajnálni lehet a mai divatos szépeket, kik azt hiszik, hogy valamely divat, már csak azért is, mivel új, minden arcz és természet névre előnyös és szép.

Néha finom gyapjuból szövött főkötő alá rejtették a héber nők egyszerűen ágakba font hajukat, mások ismét sisakhoz, virágkebelhez, főlömbböz hasonló sapkát hordtak fejükre, egy arannyal, gyöngyökkel és drágakövekkel díszített kigyóformájú kötélekkel erősítve azt hajalkhoz.

Az antik görög nők hajviseletét és díszét teljesen egyszerűség jellemző. Az arany fonalakkal befűtött hajat hátul, a fej hátsó részén, amint nevezik, kontyba tevék, s mint fejdísz vagy egy díszes fonott főkötőt, vagy mint a pókháló, oly finom fátyolt viseltek, mely fejüket egészen betakarta.

A római nők fejdíszre az első időkben, miként ez ifjú, de erős államnak alkotmánya és erkölce is, igen egyszerű volt. A hajat kifésülvén, befűtvén, a fej tetején kontyba rakták, vagy pedig néha a haj végét a fejhez tűzvén, kötőre megfordított ágban orosztották alá vállaikra. A fényűzés növekedésével azonban leginkább két formájú divatja volt a hajviseletnek és a fejdísznek.

Az egyik szerint először a haj egy részét simára fésülték, a másik részt pedig fonadékbba tevék s azt a homlokuk felett, mindjárt a fej elején egy gyöngyökkel kirakott, arany diadém körül csavarták, mely a homlok közepén kiálló hegyben végsőddött. Oldalt csak a legkisebb hajszálakat fonták hátrafelé fűtük körül s kis arany lánczokkal erősítették hátsó hajszálakhoz. Mint fejdísz egyedül csak két oldalon lecsüngő fátyol díszítette fejüket, minőket a Vesta szűz is hordtak.

granicsároknak közreműködésével vízi keresztül, a nemcsak meg lesz teremve a magyar határviziek, mely eddig csak jámbor öhajóaink közé tartozott. És aki mind ezeket keresztül vízi, az a Nagy György, tulajdon az, kinek kinevezése oly magasra verte a hullámokat.

A megyei önkormányzat központi vezetéséről.

Ezen cím alatt külső cikkemre Komjáthy Anzelm t. barátom, kir. tanácsos és tanfelügyelő úr, a „Nógrádi Lapok” 10. k. számában jónak látta észrevételeit közrebocsátani.

Megvallom, hogy ezen közleményét, mely az írónak magán meggyőződését képezve, habár még most is ellenkező nézetben vagyok, hallgatással mellőzném annál inkább, mert a közlemény ellentétes állításai által már ezúttal magában foglalja, ha t. barátom ellenkező véleményének nyilvánításával megelégedve, mellőzte volna azon személyes jellegű kifejezést, melyben engem a megyei központi kormányzat leendő irányítójaként közönség félrevezetésével gyanúsítva, ezen közönség védelmének nem lép a sorompóba.

Hogy tulajdonképpen miben rejlik a közönségnek általa állított ezen meggyőződése vagy félrevezetése? azt én fel fogni képes nem vagyok, de azt hiszem t. barátom sem tudja, mert azt közleményében meg nem magyarázta, sem azon vezérlőket, melyek nézeteimnek utáni érvényesítése által a szerinte járattan és tapasztalatlan közönséget érhetnek, elő nem sorolta.

Azt hiszem, hogy azon nézetem nyilvánításával, mely szerint azt állítom, hogy a t. ügyész nem lehet az alispán helyettese, mert annak ebbeli jogosultsága sem a régi, sem az újabb törvényekből ki nem magyarázható, mert azt, mint t. barátom maga is beismerte 1878. évben a miniszter sem hagyta jóvá, s mert a t. ügyész a megyének ügyvédje jogtanácsosa lévén, mint alispáni helyettes, egy személyben bíró és prókator nem lehet; ezzel a közönséget nem félrevezetni, hanem inkább a tévútról a helyes útra terelni volt azándékom. Ennél fogva ezen vádat vissza kell utasítanom.

Azonban hogy t. barátom sorából a félrevezetési vagy legalább is tévtételezési vádát kimagyarázható, azt néhány szóval bebizonyítandom.

Mert a midőn egy tekintélyes férfiú ki a megyének sok éveken át főtanácsosa volt, beismerve azt, hogy a közgyűlés és időközben az alispán jogán intézkedik a helyettesítés kérdésében, beismerve azt, hogy a törvény ily virtuális jogot a t. ügyésznek

sem ad, beismerve azt, hogy az életben lévő szabályrendeletből a t. ügyésznek ebbeli jogosultsága már törölve lett, a daczára ennek, a két borítékú már hatályon kívül lévő szabályrendeletre hivatkozva, azon intézkedés helyességét kívánja bebizonyítani, hogy a t. ügyész az alispán helyettesítésével lenne megbízandó; mondom, hogy midőn ily nézetek egy tekintélyes írma alatt bocsátatnak közre, ott már nézetem szerint a félrevezetési vádunk ha nem is létezik, de legalább is jogosan vélelmezhető.

Menjünk tovább.

Mint mondjuk arról, a midőn t. barátom tekintélyének súlyát a mérlegbe vetve, közleményében a következőket mondja? „Hogy amennyiben azon eset fordult elő, hogy az első aljegyző lett az alispán helyettesül kijelölve, azt helytelennek, s az aláírt végzet semmiből kell tekinteni, történet legyen az akár tájékozatlanságból, akár más, kevésbé elnézhető indokból.”

Meg kell itt jegyezni, hogy ezen helyettesítés csakugyan akkor történt meg, még pedig az alispán által, a midőn ő a főjegyzővel együtt néhány napra eltávozott a megyéből.

Midőn tehát ily körülmények között, ismételve mondom, egy tekintélyes férfiú, kinek hitelt érdemlő szava, a közönség körében termő talajra akadhat, az alispáni jogkörnek, és ebből folyó felelősség elvének szándékos ignorálásával, a felfebb idézett információ bocsátja közre; engedelmet kérek, hogy ki mondjam azt, hogy itt már az öntételezés látszata mellett, a félrevezetési intenció nemcsak vélelmezhető, hanem constataláló is.

Ezzel tartoztam az ügynek s magamnak.

Török Sándor.

Emlékezzünk régiekről.

Nemzeti történetünk nehéz napjaiban, Nógrádnak jelentékeny szerep jutott osztályrészül, különösen ama napokban, midőn a török pusztító hatalma mindinkább terjedt, s e napok, a hazai történet véres lapjain, gyászbetűkkel írvák fel. Nógrádmegye védőbástyája volt a terjeszkedő töröknek, s nem hiába mondja jó Gyöngyösi István Fülekről, „hogy a vitézség iskoláját őző nemem ifjaknak, nevezetesen iskolája vala.” Hogy kik voltak, s hol birtak ama családok, már talán nagy részt elmosódott azok emléke, az idő, s a tékozló unokák, csak jobban feledtettek e hősök emlékeit, kik pedig büszkeségei voltak a megyének, s a hazaszeretettől lángoló szívek, s aczéltűs karok fenntartója is egyúttal. Nem lesz tehát érdektelen, ha az 1553–1554-ik évről, hitelen külföldi alapján közlöm azok névjegyzékét, hogy kik hol lak-

tak? Mily családok tartottak a régibb időkől meggyékhez, mennyivel birtak, és mily kényszerűk tartottak meggyékhez? Ez által némi adattal szolgálunk tán, egy majdan Nógrádmegye aanyira érdekes monographiája megírásához, mely még avatott kezekre vár.

A latin okmány címe a következő: „Conscriptio cottus Noegradensis. Processus primus Georgii Madách judicis nobilium conscriptus Anno 1553 et 1554.”

Ezen beszámoló szerint:

Nagy-Darócban Daróczi László 3, Daróczi Károly 2, Daróczi András 2, Nagy György 1, Gortvay Péter 1, Daróczi Albert 2, Török Antal 1, Pinczi Péter 1, Vessclényi Miklós 2 és fél portával birtak.

Kereztúron Liptay János, Kecsey László, Vessclényi Márton 2—2 portával.

Belyon Balassa Zsigmond 5 és fél, Losonczy 4, Ország 2, Nagy János 4 portával.

Alsó-Garabon Szabhai Oszvald 1 portával.

Felső-Garabon Sebők 5 és fél portával.

Kálmán Ethre Benedek 5, Ethre Balás 4, Ethre Péter 6 portával. Az Ethre családnak már nyoma sincsen.

Ethre-Lehelén Ethre Benedek 1, Ethre Balás 1 és fél, Ethre Péter 1 és fél portával.

Ethre Kis-Falun Ethre Benedek és Péter 1, Ethre Balás 1 portával.

Alsó-Polláron Soós Tamás 1, Soós Sebestény 1 portával.

Borcsakon (jelenleg Borosznok) a felfebb sorozott Soós-ok birtak 1—1 portával.

Berzeuzen Kobor Imre és Balás 2, Nagy Sebestény 1, Kobor István 1 portával.

Zelenén Szulyovszky János, Szulyovszky Lőrincz 1—1 portával.

Sós-Lehelén Daróczi Pál 3, Sós Tamás 2.

Kerna-Lehelén Sebők mint a füleki vár ura 1. Ugyancsak a füleki várhoz tartozott:

Bradistán 6.

Brezón 13.

Chorcskán 10.

Róna-Garabon 7 porta.

Rónyán Derencsényi Wolfgang mint Sajgóvár ura 7 portával.

Birticskán Ugyanaz 3, Szöllősi János és Lőrincz 2 portával.

Málnapatakon a Sajgó vár 2, Szöllősi János, Lőrincz és Miklós 4 portával.

Ozgyindén a Sajgó vár 8 portával.

Mátgyón a Sajgó vár 2, Szöllősi János, Lőrincz és Miklós 4 portával.

Saktabonyán Balassa Imre 8 portával.

Ebeczen Pálásti Mihály 2, Ebeczy Imre és László 4, Nagy Gáspár 1, Balassa Imre 1, Ivancai János és Piry János 1 portával.

A másik divat szerint pedig először ágakra fonták, aztán több egymással találkozó karikákba fejték, talán valóságos torony formába rakták s azt egy díszes, néha 7–8 hüvelyk hosszúságú tüvel erősítették meg. Feljegyzésre méltó, hogy ezen idő nemcsak dísz volt a fején, hanem egyúttal gyilkoló szeres is, amennyiben ezen idő belől egészen üres volt s mérget rejtett magában, s hogy ezt be is bizonyítsam, azon ismert mondat vagyok emlékeztetve hozni, miszerint Kleopatra egy kígyó által ölte volna meg magát. Ezen mondattal ellenkezőleg Dio Cassius azt állítja, hogy Egyiptom ezen bájos királynője, egy mérget rejtő ilyen hajttal szűrt karjába, mely mérget csak akkor öl, ha a vérről jön érintkezésbe, de nem okoz legkisebb fájdalmat sem. Ezen hajttal közönbeti tehát Kleopatra, hogy megszabadult azon gyaláztól, hogy Caesar diadalmas bevonulását mint legyőzött, mint rabnő nézze végig. Az ily tük fejét rendszeren mythológiai alakok díszítik, mint például Amor és Psyche, vagy Venus és a szerelem istene stb.

Divatos volt még a rómaiaknál ezen korban azon hajviselet, mely két magasra kiemelkedő s kifelé hajló szarvat ábrázolt.

Ovid azt ajánlja a nőknek, kik hosszúság arcúak birtak, hogy azon hajviselet áll nekik jól, ha hajukat elő nimára féslik, két oldalt pedig dús fonadékokban eresztik azt alá, hogy fülsüket egészen eltakarja, míg azoknak, kiknek arcuk keskeny volt, azon divatot ajánlja követendőnek, mely a befőt hajfonadéknak fejközepén vagy homlok felett való összerakásában áll, úgy, hogy a fülek egészen szabadon maradjanak, de meg egyezzenek egyúttal, hogy könnyebb a fés, az erdőzés, vagy a méhelt megzámolás, mint a naponta változó hajviseletnek sokaságát. Oly változó és különböző volt azon időben is a hajviselet!

Minden újabb bódítás vagy Rómába tartott diadalbevonulás alkalmat adott Róma szépeinek, hogy aztán újabb divatú hajviselettel is ünnepezzék, hogy ezzel tündököljenek.

És mert igen gyakran ezen újabb divatok anynyi csopót, fonadékot és hajtekereset tettek szükségessé, hogy a fejét egész Labirinthussá téve, igen természetes, hogy annyi hajjal kevés nő volt megáldva, s így kénytelenek voltak idegen haját is venni s azzal pótolni hajukat.

De ezen idegen haj használata még a rómaiaknál is régibb eredetű. Már Médiában és Syriában, vala mint a régi Jápugiában is használták azt és pedig férfiak egy mint nők, sőt a görögök között is egész elterjedt divatja volt annak. Hannibál például a rómaiak elleni hadjáratában egész a fényűzésig vitte az idegen haj használatát, sőt azt hadicseleddé is alkalmazta, a mennyiben különféle parókák által, melyhez mindig megfelelő ruházatot hordott, most öreggő, majd ifjúvá, szőkévé, barnává változtatta magát annyira, hogy néha legjobb barátai a fegyvertársai, mint például Polybius, Livius sem ismertek rá.

Caracalla császár — így beszéli egy történetíró — annyira ismerte a divatot, a paróka divatát, hogy midőn egy ízben Germániában időzött, nemcsak german szabású ruhába járt, hanem german színd, azaz sárga parókát is viselt, csak hogy megkedveltesse magát a germanok által.

Egy görög nőről: Aglaia-ról mai napig is fennmaradt a munda, hogy olyan parókát viselt, melynek közepéből egy tolforgó magasított ki. Ezen kisasszonynak különben volt még két olyan tulajdonsága, — ha ugyan Athenius és Aelian nem hazudnak, — mely méltó itt is, hogy megemlítsessék. A trombitát kiűzően tudta fújni, mint akár egy harcos és olyan étvágya volt, hogy naponta 12 font húst és 4 kenyeret evett s 6 kanna bort ivott meg.

De a rómaiak még tovább is mentek a hajviselet művészetében s a paróka készítésében. Nem előgedtek meg csinosított parókákkal, hanem ilyet kopasz fejekre is festettek, s ezen festőművészet csakhamar oly magas fokra emelkedett, hogy az ily festett haj alig volt megkülönböztethető az igaztól.

A mi a haj színét illeti, ma a szőke vagy fekete az, melynek úgy költők mint nem költők egyaránt bódolódnak; régén nem így volt. Azon időből kezdve, midőn a római harcosok Galliában és Germaniában bódításokat tettek, az ezen országokban divatozó aranyárga vagy tűspiros hajszin lett a római nők által is elfogadva s a főlegbűbűs tartva, s ezen haj szin hozták divatba. És mert a divat úgy kívánta, képesek voltak megválni saját szép fekete hajuktól, mit az ollónak áldozatul dobtak, — csak hogy ilyes piros vagy sárga, habár hamis hajjal pompázhassanak. Azok is, kik meghagyták hajukat, azt vagy sárga aranyporral hajporozták, vagy különféle olajjal vagy szappannal egészen vörösré festették.

Ebből aztán olyan hajtekeresedések származott Róma s az említett történetek között, mely ma nemzetgazdasági szempontból véve is, igen figyelemre méltó volna. — Miként ma, ha brilliant, arany vagy gazdag ajándék által akarod megnyerni imádottad kegyét, ama korban csak egy ily sárga vagy piros parókát kellett ajándékozni az imádott lénynek, s biztos lehetél benne, hogy szíve meglágyult a fésd fordult kegyével, mert hiába, a női bírásg a sárga vagy piros hajú nőt tartotta legesebb, legeseményibb nőnek s mind az akart lenni.

A hajfestés ugyánazik régibb eredetű, mert már mint a rege mondja, Hedeia ismert oly nőt, melynek nedve az őz hajt feketére festé. A régi germanok kecskosziradékból készített szappannal hajukat arany sárgára, a Gallusok világos vörösré festették.

Na de nem is csoda a hajdivatnak ezen változása! Emlékeztet őta költő és nem költő egyaránt éneklő, dícsőítő imádottjának, szerelmének sűrűjeit, s nem csoda, ha a nők sokat adnak rá s nagy gondban és becsben tartják.

Végre az a tanács a fentebbiekből, hogy a nők többet adnak s jobban vigyáznak fejdíszükre, a férfiak pedig fejükre, s ez utóbbiak talán azért, mivel ama tapasztalásra jutottak, hogy sok férfi elveszté fejét csupán egyetlen nő fejdíszéért is. (L. G. D. N. K.)

Alsó-Kürtösön és Harla (most nagy) Kürtösön: Ebreczy László, Kopasz Gáspár és Kürtösy László 1—1 portával.

Neleneken Madách János 1 portával.
(Folytatása következik.)

Tanügy.

Jegyzőkönyv

a nógrádmegyei tanítótestület b. gyarmati járás körének
1883. évi február 14-én Balassa-Gyarmaton tartott
ülésétől.

Jelen voltak negyvenen.

Elnök melegen üdvözlö a jelenlévőket, nem hagyva el említeni, hogy a kör tagjai közül jelen alkalommal sokan hiányzanak s ezzel az ülést megnyitja.

1. Az elnöki megállapított s a tagokkal jóval előbb közölt ügyrend szerint Hábor Sándor b. gyarmati állami r. tanító által a II. osztály növendékeivel a magyar nyelvtanból tartott s a milyenség szó ismertetését tárgyzó előadást meghallgatván, előadóak érdemleges megbírása után köszönet szavaztatott.

2. Wágner István állami r. tanító értékező „Az irástanítás módja és eszközeiről” értékező által felolvasva köszönettel fogadtatott.

3. Elnök tekintettel az alapszabályokban körülírt három évi működési időtartamra, mielőtt ő és tisztársai lemondanának, a következőkben terjeszti elő jelentését:

Három év telt le ismét egyleti életünkben, mely idő alatt a kör tagjai 64-re szaporodtak, melyek közül 24 helybeli. A kérelhetlen halál is kivette jutalékát, amennyiben Chikány Mihály, Figuly Pál s Libora János tagtársak obblitro szenderültek. De nemzeti irodalmunk nagy férfai közül is hiányzik Arany Jánosunk az ibletett költő, a nemzet egyik ragyogó dísz, ki életének egyik szakában tanító is tehát pályatársunk volt, illő, hogy neve a jegyzőkönyv lapjain is megörökíttessék.

A szellemi ténykedés köréből feljeleníti, hogy ő körül és ezek alatt három szakelőadás és két értékezés tartatott.

Az Eötvös alap intézménye, mely elnök ügybuzgó kezdeményezése folytán 1878 febr. 2-án az az halhatatlan Eötvösnek halála évfordulóján 16 pártolót nyert sorainkból, mely szám 1879-ben 19-re, 1880-ban 20-ra, 1881-ben 23-ra és 1882-ben 26-ra szaporodott. Tekintve azonban ezen alap nagy horderejét, óhajtanó sőt kíváncs, hogy a szám minél előbb és mennél többre szaporodjék. E célra beküldetett évi díjak és alkalmi gyűjtések címén 121 frt. 36 kr., a pártolók által be nem fizetett bírálaték 11 frt. 50 kr. 1880-ban tévedésből a központi bizottság pénztárába 16 frt. 50 krral több küldetett, mi vissza térítés esetleg a jelen évi pártoló díjakból való levonás által lesz kiegyenlített.

Ugyancsak a három évi időszak alatt a tanfelügyelői fontos hivatalra Komjáthy Anzelm megyei főjegyző lett a vallás és közoktatásügyi m. k. minisztérium által kinevezve. Végre a tagokat újabb munkásságra serkentve, jelentését befejezte.

4. A múlt 1882. év febr. 8-án tartott körüli jegyzőkönyv olvasatán fel, hitelesnek találtatott.

5. Elnök forró érzelmektől áthatottan említi meg a léteztendő országos tanítói árvaház eszméjét, annak nagy horderejét ematolván, s célja kivételére úgy a megyei tanítótestület mint az egyes tagok anyagi támogatását tartja kívánatosnak.

Az ülés ezen eszmét egészen magáévá téve, a megyei tanítótestületi közgyűlés elő azon javaslattal járul, hogy a megyei tanítótestület évi jövedelméhez mértőn évenként 20—25 frtyi segélyvel járuljon az országos tanítói árvaház felszereléséhez. Tagjai között pedig nyomban gyűjtést rendezve, a begyűlt összeg 13 frt. 60 krra tehető. A köszönet nyilvánításával felemlítendő egyszermind, hogy Benzenlechner Leontin b. gyarmati polg. iskolai tanítónak e célra egész élete fogytáig évenként egy forintnyi segélyvel járulni ígérkezett. Végre a nemos célú adakozás eszközésére a többi körök is felszólítandók.

6. Az országos tanítói árvaház eszméjének s anyagi támogatásának felemlítése mellett a győrvideki árvizkárosult tanítók számára rendezendő gyűjtés kívánatos volta is felmerülván, az ülés ez eszmét is egészen magáévá téve, könyöradományok gyűjtését oly formán, hogy az elnökség által minden a b. gyarmati járásban létező iskola számára gyűjtőív küldessék, melyre a tanító úgy iskolája, mint a közönség körében gyűjtést rendezni s a begyűlt összeget az aláírási ívvel együtt legkésőbb f. 6. aprilishó 1-éig az elnökségnek beküldeni határozták el.

7. Elnök, a fennebb említett alapszabályi határozat alapján, úgy maga mint tisztársai nevében megköszönve a helyiök helyezett bizalmat és támogatást, tiszteltől lemond.

A kör lemondást elfogadván, volt tisztviselőinek névleg Kemény Gábor elnöknek, Mocznay Mihály al-

elnöknek s Wágner István jegyzőnek fáradozásaiért köszönetét nyilvánítja, egyszermind Kováts József kor elnöke alatt Szoboszlay Mór és Tóth Lipóttól álló czavazatszedő bizottságot küld ki, mely bizottság beszerezvén, a szavazatokat eredménykép jelenti, hogy elnökké: Kemény Gábor újlag, alnökké Kaposi István, jegyzővé Wágner István újlag választatott meg. Elnök tekintettel azon elvére, hogy az elnöki ténykedésben mások is részesüljenek újlag lemond, de minden tiltakozás dacára is újlag megválasztatott.

Az új tisztviselők hivatalukat tényleg elfoglalván, következett az indítványok tárgyalása, epeedig:

8. Wágner István indítványozta, hogy hazánk nagy fiához Kossuth Lajoshoz 80 éves születésnapja alkalmából, ki aggkora dacára rólunk is megemlékezzék, üdvözlő menesztessék. Éljenzséssel fogadtatván egyszermind megyei tanítótestületi üdvözlés céljából a közgyűlésnek melegen ajánlatik.

(Folytatása következik.)

Húsvéti piros tojások.

Krisztus feltámadott. Örvendj ennek keresztény, örvendj ennek zsidó! Mert a Krisztus feltámadása, a krisztusi eszmék: emberbaráti szeretet, egyenlőség és testvériség eszméit hirdetik.

Mit szeretnél inkább, kérdesték az éhez és fázó cigányt, enni e vagy melegezni? — „Szalonnát pörkölni,” volt a cigány találekony válasza. Ez régi adoma, de ismétlődött most a szécsényi diurnistáknál, kiknek fizetéséből 1—1 frtot tehát egy-egy napidíjat vontak le havonként fűtésre. Ezek azt felelték: „inkább fázunk, csak ehesünk.” A járásbírósg eme eljárása különben indokoltnak látszik. Mért nem ad a kormány több fát oly provinciális járásbírósgnak, mint a szécsényi, a hol csupa szűrés gubás emberekkel van baj, kik a szűrésben és a gubában bebozók a hideget és kiviszik a meleget.

A virilis törvény szerint, virilis csak az lehet, ki írni és olvasni tud. Interpelláció. Kérjük alispán urat, — hogy van az, — hogy H A W erger, Sch berger, és ehhez hasonló emberek, tagjai a megyei bizottságnak?

A mostani sorozáson meggyűlt a baja a zsidó ifjúságnak. A zsidó apák reménytelenül tették félre ezélt nem biztosító pénzüket, és a zsidó anyák bajait tépték bizatokban. A commissio kérelhetlenül sorozta be katonának a zsidó ifjakat Nógrádban. „Ez is zaiduska! Be vele!” volt a jelszó. Ez a tény egy lépés az „örök békéhez.” Gróf Czebrián úr, kinek számára a téglák is megmozdulnak, békében nyugodhat, s ily irányú interpellációba aligha nem török bele a bicsekája.

Egy eredeti történet jutott eszünkbe. Épen ma 25-ik húsvéti annak, hogy B. Gyarmaton Doman Móricz tehene ellőfélben volt. Húsvét hétfőjén megtekinté Doman Móricz a tehenet, s úgy találta, mintha a borjú elveszett volna alóla. Rögtön feladta a gulyást. Akkoriban a város bírája Paudler Lipót volt, ez elrendelte a szakértői szemlét, mely constatálta, hogy a tehen csakugyan megellett. A szegény gulyásra huszonötöt verettek és eleszták. De mi történt? A Doman tehene csak másnap ellett meg. — A gulyást azonnal kieresztették, s Paudler aztán azt az ítéletet hozta: A 25 borj felében Domannak, felében pedig az állatorvosnak kiadásék s a gulyásnak általuk 15—16 frt fizetessék. Hogy végrehajtották e ezen ítéletet? nem tudjuk, de hogy érdemes lett volna végrehajtani, az már bizonyos.

Schvarcz Sámuel b. gyarmati lakosnál nem régiben mintegy 20 szegényebb zsidó gyapjút nyírt. Ezen szegény emberek közül az egyik hirtelen rosszul lett s a földre rogyott. „Orvosért, orvosért!” kiálták a többiek. És rögtön mentek orvost keresni. Dr. F. úr falun volt, az tehát nem mehetett. Dr. G. úr beteg volt, Dr. H. úr nem ért rá, a városi orvos Pesten van, a többi orvos nem „szegény orvos.” A küldöncz a hosszú lótas futás után eredménytelenül tért vissza; a patiens azalatt meghalt. A 20 szegény ember ezután megtámadta a városházát és elégtételt követelt. Mi lesz még ebből? Az illetők elhatározták, hogy a királyig viszik ügyüket, holott egy órvágás véget vehetett volna a bajnak.

Boldog ünnepet kívánunk t. olvasóinknak, de egyúttal felkérjük, legyenek szivesek a bátralekos utófizetési pénzüket mihamarabb beküldeni. A gyöngébbek kedvéért az előfizetési összeget is újra kitesztük t. i. egész évre 6 frt, félévre a fele, ne gyedővre a negyede. Előfizethetnek bármikor. Újabb előfizetéseket nem utasítunk vissza.

Hírök.

Hymen. Darvill Arnold, a losonczy „Kármán” irodalmi részvénytársulat kiadó ügyvezetője, e napokban jegyezte el Messo Linka kisasszonyt, Memo Dániel L. tagári polgár szép leányát.

Bodnár István úr emlékeztése, melyet B. Gyarmaton marcz. 15-én tartott, megjelent külön füzetben is. Ára csak 20 kr. A tiszta jövedelem a csángók megtelepítésére lesz fordítandó. Ajánljuk ezen füzetkét, mely oly tartalmasan és szépen festi a 40-es évek mozgalmait, a közönség pártfogásába. A füzet Kék László úr nyomdájából került ki, s igen csinosan van kiállítva.

A marcz. 15-iki ünnepély költségei B. Gyarmaton közadakozás útján gyűlték össze. Többnyire 1—1 frtjával befolyt 36 frt, kiadás volt 28 frt. 14 kr, mely összeg Burinaz Mihály városi bíró úr által további rendelkezésig a „Népbankba” helyeztetett el.

Losonczon a marcz. 15-iki ünnepélyen Holles Danó dobrocsi év. lelkész tartotta az emlékeztetést, mely hatásos és igen talpra esett beszéd volt.

József napján N. Csalmomán Méhes József úr vendégszerető házában szép fiatalság jött össze. A fiatalság táncot is rendezett, mely csak reggel ért véget. Mintegy 40 vendég volt jelen.

Választás. Turopolyán körjegyzői választás volt e hó 20-án. — A turopolyai kör jegyzőjéül ugyanis Kossaczky Oszkár egyhangulag megválasztatott.

A zöldcsütörtök fehéren köszöntött be, hóval és hideggel. Nagypénteken pedig nem mohatta volna holló a fiát, mert a víz befagyott.

Toronyóráink igen rendetlenül jártak ezeltől. Most, hogy Kommerel Gyula óras által gondoztatnak, egyszerre ver mind. Látszik tehát, hogy a nevzett óras úrigén pontos ember; miért is meg érdemli azt, hogy üzetét támogassa a közönség.

A salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság az 1882. évi osztalekot részvényenként 7 forinttal alapította meg.

„A váci közlönyben” nemrégiben Hamernyik Jánosról, azon öngyilkosról, ki a m. tud. akadémiának 75,000 frtot bagyott, ezen nemis cselekedet nem tudása előtt azon elhamarkodott megjegyzés tételét, hogy csodálja a lap szerkesztősege, miszerint Hamernyik a puska porra, melylyel életét vette nem sajnálta a pénzt. Bezzeg most hasábotat ír igen tisztelt lapunknak Hamernyikről, aki szegény volt nyomasztó életben, de csak azért, hogy halála után ily nagyszerű adományt hagyasson az akadémiának. Hy összeget az akadémiának eddig senki sem adományozott.

Halálozás. Prómay Pál apáfalvi bírtokos urat súlyos csapás érte; leánya a 6 éves Margit f. hó 12-én meghalt.

Jón a krinolin. Azaz, hogy már itt is van. Akár-hogy reteszteltük előtte az ajtót, bizony besiklott a háiba, még ugyan most csak nyugán, soványan, de már csak rövid idő kérdése, hogy ismét olyan szép, terjedelmes ketreczcsé taguljon, bővöljön, mint a milyen a hatvanas években volt. Béli tudósítónk toilette leírásait követve, lépésről lépésre kísérhetjük a krinolint, mint foglalja el mindinkább a tért a hölgyek ellenszere s a férfiak gunyos élcei dacára is. Eleinte csak egy kis vánkos alakjában jelentkezett, mely a művésziép redőzött, dudorított tunique magasítására szolgált később már tunique-et pálczikákkal és vékony abroncsokkal emelték magasabbra s ezek lassan félkrinoliná alakultak; végre most az abroncsok végei összedűnek s kész a krinolin, még pedig őse eredeti alakjában; felül is alul is négy—négy abroncs tartja össze. Ime, rövid idő alatt az eddigi tricotyszerű ruha helyét ismét Eugenia császárné genialis találománya foglalja el. Hiába, a történelem folyton „ismétli magát.” Az úgy illetlen állásánál önkénytelenül merül fel azon kérdés, mi okozza, hogy a divat folyton a legellentétesebben alakul. Talán valami általános eszethetikai forradalom, vagy az izlés újabb irányu áramlata dönti le a régi divat bastyafalait. Világért sem az egészet néhány párizsi gyáros fufangja okozza, kik a divatot vezérlik. Elvők az, hogy mindig olyan modern divatot találjanak ki mely lehetetlenné teszi, az eddigi divatos ruhákat viselni s teljesen kizárja a ruháknak új divat szerint való alakítását.

Irodalom.

A „Köpes Csafádi Lapok” legújabbban megjelent 25-ik számának tartalma: Megállott a falu malma: beszély (vége) írta Szarvasi L. — Népdalok; (I—III.) írta Csáktornyai Lajos. Epelein & Comp; beszély, (vége) írta Szomory Károly. Zsiga bátyám; rajza, írta Sas Emil. Egy kis szalmaszál; beszélyke, (vége köv.) írta Kajdacsy Riza. — Fulminanti; (egy osztrák tiszt naplójából) közli Báthory Károly. — Heti tárcza; (kávészáni tanulmányok) írta Nanana. — A Nyíry bácsi aranykaja;

raja, (vége) írta Gaal Gyula. — Nőalakok a mondából és a történelemből; (vége követk.) írta E. Illés László. — Képmagyarázat. — Mindenfél. — Képek: A cambrayi liga. — Lajos és Mária eljegyzése. — A jó szívű. — A csikós. — Melléklet: A „Tízokzatás vendég” című regény 161—176 oldala. — A borítékon: heti naptár. — Sakktalány. — Rejtett szó. — Talányok megfejtései. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — A szerkesztő postája. — A kis lottó húzása. — Hirdetések. — Előfizethető: Mehner Vilmosnál, Budapest. IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. — Ajánljuk a lapot olvasó közönségünk figyelmébe.

Megjelent az „Ünügyvéd” című mű 20 ik füzeté. Írta Knorr Alajos. Kiadja ifj. Nagel Ottó Budapesten, a nemzeti színház bérházában. E füzetben a szerző a

váltói peren kívüli, kereskedelmi peren kívüli eljárások szabályait, a kereskedelmi cég bejegyzésének módját, közli az értékpapírok megsemmisítése körüli eljárásnak és az értékpapírok elévülésének szabályait. Ezek után áttér a büntető eljárásra; ismerteti a büntető bíróságokat, azok hatáskörét, és a bírói illetőséget, tárgyalja a büntető eljárások különböző neveit, nevezetesen büntettek és a kir. törvényszékekhez utalt vétségek körüli eljárást, a kir. járásbírókhoz utalt vétségek és kihágások körüli eljárást és a közigazgatási hatóságokhoz utalt kihágások körüli eljárást, végre érkezik a jövődéli kihágások körüli eljárással, és ezután megkezdí a sajtóügyi eljárás ismertetését. Ezen igen érdekes füzet ára 30 kr.

Táborazky és Parsch nemzeti zenemű kereskedésében megjelent: 1883-iki „Jogász csárdás,” eredeti magyar zongorára szerző Berkes Lajos, ára 1 frt.

Piaczi árak B.-Gyarmaton.

1883. évi márczius 10 én.

Közvetítő: Szekes László.

Tisztabúza	8 frt — kr. — 8 frt 20 kr.
Rozs	6 frt 20 kr. — 6 frt 30 kr.
Arpa	6 frt 30 kr. — 6 frt 50 kr.
Zab	6 frt 30 kr. — 6 frt 40 kr.
Kukoricza	5 frt 60 kr. — 5 frt 70 kr.

Feladás szerkesztő:

Horváth Danó.

Gyémánt gyűrűk

művészileg utánozva, valódi finom aranyból, ca. kir. fémből, melyek felülmúlják a valódi gyémántokat szép fényük és tisztaságuk által,

darabja 7 frt, 9 frt, 12 frt.

Fülgöggök

párja 7 frt, 9 frt, 12 frt.

Férfigombok

garnitúraja 10 frt, 12 frt, 15 frt.

Tűbe aranyozott óraláncz,

mely a valóditól meg nem különböztethető, arak számára 3 frt 50 kr, kétszeres 5 frt, hálgyek számára 4 frt, hosszú nyakláncz 5 frt.

Női karperecz 4 frt.

Küldemények postai utánvét vagy az áraknak postai utalványnyali előleges beküldése mellett, egész Európára néve bérmentve emköszöltetnek.

Gyűrűk megrendelésénél az új vastagsága papirszelettel lemerendő.

SCHACK GUSZTÁV

ékszerész

Csehország, Prága, Weinberge.

(Levelezés magyar, német, vagy tót nyelven.)

10—2

Táncztanítási jelentés.

Alulírott mély tisztelettem mellett szerény nyilatkozatomat teszem, hogy én minden a főbb körökben divatozó legújabb magyar és külföldi

tánczokból,

ide értve a helyes állást s a test kiképzésére megkívántató alapszabályokat is, akár társas házi körökben, akár tulajdon lakásomon pontos és kimerítő leczkéket adandok, mely vállalatom pártolására a t. cz. közönséget egész tisztelettel felkérem s magamat kegyes pártfogásukba ajánlom; a tanulni szándékozók sziveskedjenek neveiket s lakásaikat velem tudatni, hogy azonnal személyesen tisztelkedhessem.

Lakásom: „Balassa” vendéglő 8. sz. a. van, hol a jelentkezőket naponta d. e. 10—12, d. u. 4—6 óráig elfogadom.

Balassa Gyarmat, 1883. márczius hóban.

SZÖLLÖSY MANÓ, táncztanító.

!!Kölosönzsákok!!

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönséget tisztelettel értesíteni, hogy nálam B. Gyarmaton kölosönzsákok minden időben és bármily mennyiségben kaphatók. — Tisztelettel

Rosenbaum Ignáz.

3—3

Meghívás

a b. gyarmati takarékpénztár részvény társulat 1883. évi márczius hó 31-én d. u. 2 órákor B. Gyarmaton az intézet helyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésére.

Tárgy:

Fiókdüzletnek Szirákon való felállítás, és az alapszabályoknak e czélból szükséges kiegészítése.

Kelt B.-Gyarmaton, 1883. márczius 12-én.

2 2

A b. gyarmati takarékpénztár igazgatója.

Hirdetmény.

A téglaház melletti volt „Hanko”-féle szálló, borház, szabad kézből eladandó.

A venni szándékozó felvilágosítást nyer B. Gyarmaton, szűgyi utcában 598 sz. a.

ernőki segéd, ki a földmérésben és tagosítási munkálatokban járta, azonnal tartósabb foglalkozást talál Elszner Ferencz mérnököl B.-Gyarmaton. 2—2

Asztalos és kárpitos-butor

több száz szoba berendezésére

legolcsóbb ár mellett

mindenkor készletben kapható

STEINBACH SÁNDOR

cs. kir. kizárólag szabadalmazott

kárpitos, diszitő és butorgyárosnál

Budapesten,

Ferenoz József tér 8. sz. a.

.Európaszálloda' átellenében

Kiházasítási és nagyobb mérvű berendezéseknél különös árleengedém

Kédes árjegyzék ingyen.

Pályázat.

A szűgyi ev. anyaegyházhoz tartozó ribai leányegyházban a kántortanítói állomás betöltendő. Fizetés terményekben és készpénzben az árak hullámozása szerint 100—120 forint o. é. és lakás.

Pályázhatnak oly nem képesített evang. vallásu egyének is, kik egy próbaév leteltével az esepresség által előírt vizsgának alávetik magukat, a végleges megerősítés attól tétotvén függővé.

Pályázók jelentkezéseiket legkésőbb aprilis hó 15-ig a szűgyi nt. ev. lelkészi hivatalhoz nyujtsák be.

Farkas Géza,

3—2

decanus.

2

Haszonbérlet.

Pető községben lévő közbirtokossági ugynevezett „rongyos korcsma,” hozzá tartozó rét és földdel, Szent-György naptól kezdve 6 évre folyó 1883. évi aprilis 24-én a község hávánál a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

1—3